

UJVIDÉKI HÍRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 12 kor. 6. fél évre 6 kor. 3. negyed évre 3 kor.

Megjelenik minden csütörtökön vasárnap.

Felolvasó szerkesztő: MAYER JÓZSEF

Társaság szerkesztő: DR. KONIGSTADLER OTTÓ

Ne áltassuk

magunkat és ne hazudozzunk. Valljuk be őszintén, hogy Przemysl eleste fáj, valljuk be, hogy megrendültünk a hír hallatára, hogy ökölbe szorult a kezünk, hogy köny rezgett a szempiláinkon és szomorúak és elkeseredettek voltunk. Azonban eltelt pár óra és most teret engedett a szomorúság és elkeseredés más érzéseknek.

Przemysl elesett. De mi azért vagyunk, akik voltunk. Przemysl elesett, de a hadsereg vitézül harcolva állítja meg és szorítja vissza és tartja vasmarokkal lekötve a világ legnagyobb hadseregét: az orosz.

Przemysl elesett, de ez a háboru meghozta nekünk azt, ami évszázadok véres zivatarai között nem tudott megszületni, a nemzetiségi békét és a megértést Ausztriával.

Przemysl elesett, de hónapokon át tulnyomó ellenséggel és miként ma kiderült, ha kellett éhezve is, magyar katonák védték és az ő hősiességük, az ő önfeláldozásuk, az ő áldozatkészségük örök időkre megállapította a magyar nemzet harci hírnevét.

Przemysl elesett, de a kaszárnyák telve vannak katonákkal, a gyárfaktorok folynak mindenütt, gépek bugnag, gyárak dolgoznak, iparosok kovácsolnak, szövőszékek berregnek és készül a százeleves szükségleti cikk a hadsereg részére.

Przemysl elesett és mi kiírtottuk a sors által felénk nyújtott keserű poharat. De most, hogy nyugodt lélekkel, gondolkodó aggyal bíráljuk a mai nap eseményét, azt kell mondanunk, hogy Przemysl sorsa nem változtatható a helyzeten, nem kedvetleníthet el bennünket, nem ingathatja meg bizodalmunkat és nem gyengítheti meg kitartásunkat.

Przemysl elesett, de e híren győzedelmeskedik a magyar nemzet napfényes, ragyogó optimizmusa és a magyar katonák vitézsége.

A komarnikii győző.

- Huber Gottfried ezredes bravurja. -

Dicső hadseregünk győzelmeinek sorából is kimagaslik az a páratlanul bravuros, a legendás magyar virtusra emlékeztető hőstett, amelyet a világháború aranykönyve: a komarnikii győzelem néven fog a késői utókor számára megörökíteni.

A világháború borzalmait rémes kaszálást vittek végbe a hadsereg sorokban. A mi hőskatonáink közül is sokan estek a harcok mezején, de a kiömlött drága vérből maradandóan emelkedik ki a világot bámulatba ejtő magyar hősiesség, amely a magyar történelemben fonákként vonul végig, de amelyet egy ideig el akartak homályosítani.

A világot megborzongató háborúnak az az egy, reánk nézve nagybecsű eredménye máris megvan, hogy a magyar katona hősi vitézsége ismét napsgárként tündöklök és ragyog az égen.

Ezt a vakító fényugarat semmi földi hatalom többé el nem homályosíthatja. A Hunyadi János legendás korszaka elevenedik meg, amikor a világ egyik vitézétől a másikig a magyar név előtt tündököl az anyai büszke nemzet.

A most dúló és az emberiséget pusztító, ránk erőszakolt, nemzetünk becsületeért folyó háborúnak annyi csodás eseménye várásolja a világ elé a magyar katona bravurját, hogy azt mi szinte természetesen tartjuk.

De a mindenkit megkapó magyar virtusnak gyönyörű példája mégis boldogja, büszkévé tesz bennünket és dagadó kebellet, nevesen lüktető szívvel gondolkunk azokra az egész emberkére, azokra a Hősökre, akik most karddal, ágyuval, puskával és fegyvertussal írják az új világtörténelmet, annak legragyogóbb lapjait, akik saját vérükkel rajzolják ki erre a sárga földtekére az új világtérképet.

A Komarnikinél lefolyt csata a magyar minden szerénysége dacára megérdemli, hogy hálás, bámuló rajongással emlékezzünk meg róla. És különösen indokoltá teszi számunkra a meleg, szeretetteljes megörökítést, mert a komarnikii győző neve Ujvidéken is kitűnő hangzása, az ujvidéki 6. cs. és kir. g. e. volt alvezéreséről, ujvidéki keretparancsnokáról: Huber Gottfriedről van szó, aki azóta ezredes és a 76. honvéddandár parancsnoka lett.

Az Est vasárnapi számában, kiküldött munkatársának következő táviratát közli:

Védett vonalaink ellen, a melyeket a kegyetlen tél folyamán ástunk, az eszelen orosz rendszer itt is táma-

dásba vezette tömegeit. A 217-es orosz ezred négy zászlóalja támadott, azon állásunk ellen, a melyet részünkről a 76. honvéd dandár tartott megszállva. A vakmerő támadásra mi ellentámadással feleltünk. Huber ezredes személyes vezetésével a székely ezredet két és fél zászlóalja támadott és akciójának borzalmasan nagyszerű eredménye lett. A támadó orosz ezred a szó szoros értelmében utolsó szál emberig megsemmisült. Kétezer orosz halott és sebesült maradt a harcteren, amelyet csapataink vettek birtokukba. Azonkívül foglyul ejtettünk 611 sebesületlen közlegényt és 11 tisztet. Zsákmányoltunk töméredek munitcion kívül három géppuskát és 1500 lőfegyvert. Barthely altábornagy a nagy győzelemért a derék zászlóaljnak, Huber ezredesnek, Zankó és Beothy századosoknak napparancsban fejezte ki elismerését.

A harctéri jelentésben szereplő Huber ezredes azonos Huber Gottfried ezredes, dandárparancsnokkal, a volt ujvidéki keretparancsnokkal, aki a háboru kitörése óta már ismételen királyi kitüntetésben részesült.

Huber Gottfried bravurja bizonyára kétszeres örömet okoz Ujvidéken, ahol a hő ezredes társadalmunknak közkedvelt tagja volt.

Demetrovits polgármester temetése után.

A zuhogó eső dacára a szombati impozáns temetés, azon mindvégig nagyszámban résztvett közönség részvételjes megnyilatkozása, az egyre érkező résztvénnyel jelöltök is igazolják, hogy Demetrovits Vladimir dr., kir. tanácsos, polgármester halála széles körben általános részvételt keltett.

De nemcsak az elhalt polgármester özvegyéhez, hanem a városi tanácshoz is szünetlenül érkeznek részvételtáviratok. Az eddig közöltelen kívül újabbban a következők fejezték ki a városnak részvételt:

Az ujvidéki polgári leányiskola igazgatósága és tanstestülete, az Ujvidéki Villamos Rsztsz. igazgatósága Budapestben, Kecskeméti város tanácsa, Szabadka város polgármestere, az ujvidéki m. kir. folyammérnökség, Ernszt József ker. tanácsos, (Lovranából), a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ujvidéki fiókja, Miroszavlyevits Velyko ujvidéki gör. kel. plébános, Faragó János kir. tanfelügyelő, Fodor Mihály kir. tan. kir. pénzügyigazgató, Ujvidéki Népbank Rsztsz., Temesvár város és Zombor város tanácsa, Fürst J. János (Arad).

Itt említjük meg, hogy az elhalt polgármester özvegye a városhoz e hó 22-én beadott kérvényben az elhalt férje után járó temetkezési járulékat és nyugdíjának megállapítását kérte.

Amint értesülünk Profuma Béla alpolgármester a nyugdíjválasztmányt sürögösen egybehívhatja, hogy a legközelebbi közgyűlés már tárgyalhassa az özvegy indokolt és sürögös kérelmét.

Hogy a megüresedett polgármesteri állásra melyik közgyűlésen írják ki a pályázatot, aziránt intézkedés még nem történt.

Mikor lesz az új plébános választás?

Ámon Pál dr. ujvidéki apátkanonoknak kalocsai mesterkanonokká történt jól megérdemelt kinevezése aktuálisá tette a kérdést, hogy Ámon Pál dr. távozásával mikor kerül az ujvidéki plébánoság betöltésre? Noha Ámon Pál dr., amint már megírtuk, még egy ideig Ujvidéken kíván maradni, a kérdés ennek dacára már most is élénken foglalkoztatja a róm. kath. hitközség képviselőtestületét és előjáróságát, amely a legnagyobb körültekintéssel akarja Ámon Pál dr. utódát megtalálni, akire bizonyára nagy feladat vár, ha Ámon Pál dr. után az ujvidéki plébánoságot vállalja.

A személyi kérdés tekintetében természetesen még csak találgatásokkal állunk szemben, még a pályázat sincs kiírva, ennek dacára a korteskedés megindult és egyes pályázni akarók már meg is kezdték a döntést meghozó testület tagjainak meggyőzését.

Felkerestük ezigyben Szlezák Lajos dr. országgyűlési képviselőket, a róm. kath. hitközség felügyelőjét, aki a legközelebbi teendőket illetőleg a következőkben tájékoztatott bennünket:

— Ujvidék szabad kir. város a plébánia kegyura, de kegyuri jogát a hitközségre ruházta és így a hitközség joga, hogy a plébános választását megejtse. Az érseki hatóságot illeti meg azonban elsősorban a kezdeményezés. A kalocsai érsek *administratort* fog a plébániára kinevezni és intézkedni fog, hogy a pályázat kiírassék. A pályázati kérvények a kalocsai érseki hatóságnál adandók be, amely azok közül a megfelelőket leküldi a hitközség felügyelőjének, aki erre összehívja a hitközség közgyűlését, hol titkos szavazással abszolút többséggel megválasztják az ujvidéki plébánost, mely választást a kalocsai érseki hivatalnak kell megerősítenie. —

Eszerint a megüresedett plébános állás betöltése egy ideig váratni lesz kénytelen magára.

Az Ujvidéki Takarékpénztár jubiláris közgyűlése.

Vasárnap, e hó 21-én délelőtt 10 órakor tartotta az Ujvidéki Takarékpénztár Résztag., Ferenc József-terti székházában fennállása óta ötvenedik közgyűlését, mely azonban a háború miatt minden lélekemelő jelentősége dacára az intézet csendes házi ünnepélye lett, amely mégis annyi melegséggel folyt le, hogy az intézet érdemes és kitünő vezetőségét méltóan kárpótolta az elmaradt különben széleskörűnek ígérkezett, jól kiérdemelt, és bizonyára zajosabb ünnepelésért.

A jubiláris közgyűlésen, amely év tradícióhoz híven Szalay Lajos, kir. tanácsos nyug. polgármester igazgatósági tag előnként, aki megnyitotta szavaiban üdvözölte a jubiláris közgyűlésen megjelent 35 részvénnyel, akik 2106 drb. részvényt képviseltek és miután megállapította a közgyűlés határozatképességét, meleg szavakban emlékezett meg a lezajlott ötven esztendő érdemeiben és sikereiben gazdag főbb eseményeiről.

A közgyűlésen a következő részvényesek voltak részben jelen, részben pedig képviselték magukat: Mátéházi Matkovits Béla főispán, Pósa Ernő, dr. Kann Sándor, csabrendeki Balassa Henrik vezérigazgató, Schwartz Armin, Schwartz Ignác, Deutsch Antal, a Magyar Leszámlító- és Pénzváltóbank, Pollák és Rösler, dr. Kubinyi Károly, Temerini Takarékpénztár, (Göbel Ferenc igazgató által képviselve,) Kuln Étel, Hlaváts Amália, özv. Ceypek Józsefné, Brunner Ede, Korény-Scheck Mária, Budapesti Lípóvárosi Takaréki, Teubner János, Dietzgen Gábor ker. tan., Grossinger János, Schreiber Antal, dr. Bartha Félix, dr. Balázs Ignác, Rainer Gyula, dr. Kleissner Gusztáv, Gold Béla, Handler Zsigmond, dr. Bruck Benő és mások. A jegyzőkönyvet Gábor Zsigmond az intézet főkönyvelője írta.

Csabrendeki Balassa Henrik vezérigazgató és igazgatósági elnök terjesztette elő ezekután az igazgatóságnak az Ujvidéki Hírlap múlt számában már ismertett jelentését, melynek kapcsán javasolta, hogy Szalay Lajos igazgatósági tagnak az intézet 50 éves történetének megírása körüli kifejtett fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék, amit a közgyűlés egyhangulag határozaterele is emelt.

A közgyűlés ezután a mérleg adatait vette tudomásul és egyhangulag megadta az igazgatóságnak a felmentvényt, továbbá elfogadta a tiszta nyereség felosztása iránti javaslatot.

Ezeknek megtörténte után az alapszabályok értelmében 5 igazgatósági tag sorsoltatott ki. A kisorsolt Brunner Ede, dr. Kann, Leitner Zsigmond, Heger Ágoston és Rösler Albert újból egyhangulag igazgatósági tagokká választáltak, és az elhalt Winkle István helyére Dietzgen Gábor, keresk. tanácsos, eddigi felügyelőbizottsági elnök került az igazgatóságba, míg a felügyelőbizottságot Grossinger János választotta meg.

Balázs Ignác dr. részvényes az alapszabályok 46. §-ának oly módon történendő megváltoztatását javasolta, hogy a tartalék-alapra mindaddig adassék 10% a jövedelemből, a míg a tartalék-alap az alaptőke 60%-át el nem éri. Az indítványt elfogadták.

Majd Bartha Félix dr. részvényes kért szót és hosszabb beszédben méltatta a jubiláris közgyűlés nagy morális és gazdasági jelentőségét. Rámutatott arra, hogy az intézetet sok egyéb érdemén felül imponzanssá az a körülmény tette, hogy a hadikölcsön jegyzésénél oly hatalmas mértékben vette ki a részét. Erre mobilítása, iránta megnyilvánuló hitartalan bizalom képezte. Az érdem oroszlanrészét csabrendeki Balassa Henrik vezérigazgatónak tulajdonítja, akinek kiváló pénzügyi szakavatottsága, egyénisége a legteljesebb sikert jelentik. Neve összeforrt az intézet sorsával, amelynek programot adott, amelyet lépésről lépésre sikeresen valósít meg. Köszönetet mond Matkovits Béla főispánnak, aki felismerte Balassa Henrik vezérigazgató érdemeit és őt királyi kitüntetésre terjesztette fel.

A lelkes éjenzéssel fogadott szép beszéd után Balassa Henrik emelkedett szólásra és a közgyűlés melé szeretetteljes óvációja közt mondott köszönetet az igazgatóságot és őt kitüntető elismerésért, amely érdemben a tisztviselőkre is osztozik. Visszapillant 16 évi működésére és a legteljesebb bizalommal néz a Takaréki jövője elé.

A lelkes óváció a nagy hatást kelteit beszéd elmondása után megismétlődött és mindaddig tartott, amíg Szalay Lajos elnök a közgyűlést be nem rekesztette.

HIREK

Bácsmege főispánja Ujvidéken. — Purgly Sándor, Bácsbódog vármegye, Szabadka, Zombor és Baja városok főispánja kedd este Scultéthy Ferenc vármegyei alispán és Kleiner Lajos főispáni titkár kíséretében Ujvidékre érkezett, hogy az ujvidéki járásban megszémlelje a hadiszolgáltatás érdekében és a háborúval kapcsolatosan tett közigazgatási intézkedéseket és járás élmezerszükségletéről történt gondoskodást ellenőrizze. A főispánt és alispánt Bakó Elek ujvidéki főszozabíró fogadta és kalauzolja. Purgly főispán három napra tervezi az ujvidéki járásban való tartózkodását, amely idő alatt Dungszerzky Lázár vendégszerető házában van megszállva, és amelyet arra használ fel, hogy az ujvidéki járás több községébe kiszálljon és személyes tapasztalatokat szerezzen. Amint értesülünk, Purgly

Sándor főispán Miskolczy Imre dr. egészségügyi kormánybiztos kíséretében a járás közegeésztügyi állapotairól is meggyőződést fog szerezni és néhány járványos községet, ugymint Urszentivánt — hol himlőmegbetegedések fordultak elő, — fel fogja keresni. Purgly főispán és Scultéthy Ferenc alispán szerdán Matkovits Béla főispánnal tettek látogatást.

Utazási igazolvány a hajókon. A petrovaradíni—ujvidéki cs. és kir. várparancsnokság ismeretes rendeletének kiegészítéseképpen Pamlényi Gábor határrendőrségi tanácsos rendeletet adott ki, amelyből a már a lapunkban közölt és ismeretes intézkedéseken kívül azt az újabb rendelkezést is tartalmazza, hogy a dunai személyszállító hajókon Ujvidékről elutazóknak és ideérkezőknek kivétel nélkül igazolványokkal kell bírók. A dunai hajókon elutazó község is tartozik tehát utazási igazolványról gondoskodni, amelyet helybeliek részére a városi rendőrfőkapitányság, vidékiek részére a helybeli határrendőrkapitányság állít ki.

Katonák éretünk. Grzywnsky Szaniszló tábornok, várparancsnokság előkezségére folytat a polgari lakósságunk oleső és jó élmeziser-árukhoz jutott. A szétosztás dr. Marczekovits Imre főjegyző vezetése mellett befejezést nyert s jelenleg a második megrendelés előkezségei folynak, s az előkelek után itélve ez a megrendelés nagysága megszé tul fogja szármayalni az elsőét.

Nagylelkűség! Az Ujvidéki Napló legutóbbi számában azt a téves értesülésből származó hírt írta meg, hogy Füredi Béla szinigazgató tekintettel a szabadkai szinház leegésére előkezsényen 14 napra az ujvidéki szinházat átengedte Nádasy József szintársulatának és ezt a Füredi Béla nagylelkűségének és humanizmusának javára könyveli el. Anélkül, hogy Füredi Béla érdemeit ezügyben kisebbíteni akarnók, kénytelenek vagyunk tisztán az igazságnak eleget tenni, amikor kifejtenjük, hogy Nádasy József szintársulata kizárólag Matkovits Béla főispán és Profuma Béla alpolgármester humánus előkezsénye folytatn részeseült Füredi társulatával szemben előnyben. Hogy az adott körülmények közt ez mindenki helyesléssel találkozott, azt felesleges hosszabban erősíteni. Különben Füredi Béla — amint ez máskép el sem volt várható — kollegialisan viselkedett a hajléktalanná lett szabadkai szintársulat szemben.

A kaloccai érsek főispánunkkal. Dr. Várady Árpád kaloccai érsek e hó 18-án meglátogatta budapesti lakásán Matkovits Béla főispánt, aki másnap visszaadta az érsek látogatását.

Az amerikai ajándékok. Az amerikai gyermekek ajándékkuldeeményét a főispáni hivatal szétosztás végett a helybeli nöegy-

leteknek engedte át. Az ajándéktárgyak a zárdában megtekintetők s akik háborus emlékehez jutni kívánnak az egyes tárgyakat meg is vehetik.

Képviselőnk részvéte. Szlezák Lajos dr. városunk országyűlési képviselője budapesti tartózkodása alkalmával értesült a városunkat ért gyászestéről: Demetrovits Vladimir dr. polgármesterünk haláláról és arról, hogy a temetésen a város községe nevében történendő gyászbeszéd elmondására őt kéri fel. Képviselőnk azonban néhány napig tartott betegsége miatt nem tehetett eleget a megbízatásnak és sajnálatára nem vehetett részt az elhalt polgármester temetésén — akiehez szinté barátságos füzte, — és így a következő táviratban fejezte ki részvétét:

Özv. dr. Demetrovits Vladimirné Ujvidék.

Férjének halálával nagyságos asszonyomat ért mélyeségs gyászsa alkalmából fogadja igaz részvétem kifejezését. Városunk és a közelet egy puritán hazafias és érdemdu munkást vesztett benne. Betegségem miatt sajnálatomra a végítésességen nem jelenhetek meg.

dr. Szlezák Lajos.

Nagylelkű adomány. Brüll F. F. helybeli kendergyáros, eddigi már nagyobb összegű adományain felül, újabb 3000 koronát küldött a főispáni hivatalnak, amelyet szintén a hadsegélyezés céljaira kíván fordíttatni. A nagylelkű adomány önmagát dicséri és bizonyára számos követőre fog találni.

Megdieöült hősök. Az ujvidéki körházban az elmúlt heten a következő katonák hunytak el: Povalac Simon 52/2 gy. e. gyal. (Maria-Bistrica), Juhasz Imre 86/12 gy. e. gyal. (Pacsén), Schüsser József 85/11 gy. e. gyal. (Felsővisó), Kapusi Sándor 3/2 népk. gy. e. gyal. (Hajdubozormeny), Savics Rádovan 70. gy. e. gyal. (Indija), Kanika Ferenc civil. küldönc (Nimburg).

Megköszönté udvözlések. Az Ujvidéki Hírlap néhány nappal ezelőtt megírta, hogy Ujvidék város tanácsa Steinitzer Lajos dr. vezértörzsovert, a Balkánhaderő hadtápparancsnokságának egészségügyi főnökét és Klitzner Ferenc tábornokhadbiztot 60 fősége által történt kintintetésük alkalmával meleghangu átiratban üdvözölte. Ugy dr. Steinitzer Lajos vezértörzsovert, mint Klitzner Ferenc tábornok hadbiztos a városi tanácsosh intézést levélben mondottak köszönetet a figyelmes üdvözölésért. Mindketten vasárnapi Matkovits Béla főispánt keresték fel, hogy személyesen tolmácsolt szerenese kívánatait megköszönve, látogatását viszoznák.

Hadi jótékonyaság. Wagner testvérek ujvidéki füszerkeskedőcég a Vörös Félhold és a vak katonák részére 25—25 koronát adott át a polgármesteri hivatalnak. Kohn Fülöp és Isa ujvidéki kereskedőcég a Vörös Kereszt ujvidéki fiókja és a vak katonák részére 25—25 koronát, Stein Jakob ujvidéki lakos a hadvönulnak hátrahagyott család-

tagjai részére 37 koronát adott át a polgármesteri hivatalnak. *Aldorján* Emil gázgyári igazgató a polgármester halála alkalmából koszorúmegváltása címén a vak katonák részére 50 koronát adományozott.

Színházi hírek. Csütörtökön Gyümölcsoltó Boldogasszony napján két előadás lesz színházunkban. Délután olesó helyárral a „Magyar színház” nagyserű énekes vígjátéka „A kapitányné” kerül színre először, a főszerepeken Kondráth Ilona, Dinyési Juliska, Ujj Kálmán, Rónai és Komlóssal. Este 8 órakor rendez helyárral a „Léni néni” e rendkívüli mulatságos víg operette kerül bemutatásra. A vezető szerepeket Borbély Lili, Albert Erzi, Pintér Irma, Ujj Kálmán, Rónai Imre, Komlós Vilmos, Torma Zsiga Heltai Hugó és Szarvasi Jenő játsszák. Pénteken Millőcker gyönyörű szentjű nagy operettje „A holdusdiák” kerül színre teljesen új betanulással. A főszerepeket Albert Erzi, Borbély Lili, Kellen Rózi, Nádasyné, Nádasyné, Torma, Szarvasi, Heltai, Komlós és Ujj Kálmán játsszák. Szombaton délután 4 órakor olesó helyárral a nagysikerű „Lengyelvén” operette kerül színre, este pedig a „Jó éjt Muki” című bohózatot mutatják be. A darab a Vígyszínházban óriási sikert aratott és az ideai szezon műsorát uralta. A darab igaz, hogy nagyon pikáns de rendkívül szellemesen van megírva és egyik frappáns jelenet a másikat követi, úgy hogy a közönség egész estén át ki nem fogja a kaczagásból.

A 70-ik gyalogezred ünnepe. A most Nagyváradra áthelyezett péteváradai 70-ik gy. e. kedden ünnepelte meg a novarrai csata évtordulóját, amelyet az ezred hősei 1849. március 13-án vívtak meg győzelmesen az olaszokkal szemben Novarra és Montarra között. A mai nem kevésbé véres ütközetnek idejében különös színt, aktuálitást és jelentőséget nyer ez az emlékezés.

Halálozás. *Petzy Popovits István* né szül. *Nikolits Olga* néh. *Petzy Popovits István* kir. tanácsos polgármester nemes lelkű özvegye f. hó 21-én este 1/29 órakor 58 éves korában jobblétré szenderült. Az elhunyt urinó magas műveltségével és finom lelki tulajdonságaival az ideális hitves és a leggondosabb anya nemes szerepét mindenkor híven töltötte be. Bár életét kizárólag családjának szentelte, a szegények és segélyre szorulókat hálát nem váró igaz támasza volt. Halála, mely négy gyermekét döntötte mély gyászba, városzerte nagy részvétet keltett. Az első kondoleálók között megjelent a gyszházban *Matkovits Béla* főispán és a városi tanács *Profuma Béla* alpolgármester vezette küldöttsége. *Öz. Popovits István* temetése kedden délután 3 órakor ment nagy részvét mellett végbe.

Törvényhatósági közgyűlés. Január 30-ika óta nem volt városi közgyűlés, mert a háborus helyzetnek megfelelően csak a legsürgösebb ügyeket viszik a törvényhatósági

bizottság elé. Most hogy az élelmiszerügy nagy feladatot gördít a városra, *Matkovits Béla* főispán április 1-ére összehívta a városi közgyűlést, melynek főpontja az élelmiszer ügyben előterjesztendő tanácsai javaslat lesz. A mint értesülünk, a városi tanács nagyobb összegű hitel megszavazását fogja kérni, hogy az élelmiszerüzemet életbe hívassa.

769-90 korona. Ennyi folyt be március 8. és 22. e közti időben tehát az első 14 napon a városi rendőrfőkapitányságának az utazási igazolványok kiállítás díja fejében, amely összegét *Payerle Nándor* rendőrfőkapitány a vak katonák segélyalapjának fog juttatni.

Ujvidéki hős. *Jovanovits Stanjo*, 6. honvédegyalozredbeli egészségügyi segéd az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért a II. o. ezüst vitézségi érmet kapta. A kintüntetett hős *Jovanovits*. A Milán ujvidéki szerb főgymnáziumi tanár fia.

Versenyárgyalási eredmény. A vágóhid jéggyárban termelt városi jégre kiírt versenyárgyalásra két ajánlat érkezett be, melyeket hétfőn délután bontottak fel a városi tanács ülésén. *Frigeis Béla* az 1915—1917 évekre a jégért métermázsánként 2 K 40 fillért ajánl, hogy hajlandó a várostól bármily mennyiségű jéget azonnal is átvenni. *Freud I.* Fiai cég a folyó évre 2 K 40 fillért, 1916 és 1917 évekre 1 K 40 fillért kínál a jég métermázsájáért. A városi tanács még e héten dönt az ajánlatok felett.

Megsebesült footballista. *Weidmann Sándor*, az Ujvidéki Testgyakorlók Köre kitűnő hallja, aki a városnál hivatalnokoskodott, Ujvidéken lakó édes anyjához intézett tábori levelezőlapja szerint a kárpáti harcokban, hol mint fiatal népfőlkelt teljesített szolgálatot, megsebesült és jelenleg a zsolnai kórházban van kezeltésben. Sebésülése szerencsére nem veszélyes.

Egy földink hősi halála. *Deutsch Marcell* a 6. honvédegyalozred 12. századának népfőlkelt újonc katonája f. hó 9-én éjjel Beniowa galíciai községnél a királyért és hazáért hősi halált halt. Bajtársai különös szeretetük jeléül külön megjelölt sirba helyezték örök nyugalomra fáradt testét, amiről hozzátartozói értesítést kaptak jó bajtársaitól. Az elhunyt m. é. október hó végén vonult be mint 20 éves népfőlkelt újonc s saját kérelmére már december hó első felében került a harctérre, ahol számos ütközetben vett részt. Az elhunyt dr. *Lusztig Nándor* ügyvéd unakaöccse volt.

Szerémi birtokosok és bérlők figyelme. A m. kir. belügyminiszter méltányolva a tavaszi mezőgazdasági munka zavarlatlan elvégzéséhez fűződő nagy érdeküket akként rendelkezett, hogy a Szerém megyében fölbirtokkal, illetve bérlettel bíró Bács-Bodrog

megyei, illetve ujvidéki, zombori, szabadkai és bajai gazdák az esetre, ha Szerém megyei mezőgazdasági birtokukat, illetve bérletüket szabályszerű helyhatósági igazolvánnyal igazolják, Szerém megyébe a m. kir. határrendőség által kiadott igazolvánnyal földjük megművelése céljából leutazhatnak.

Halálozás. *Mandl Ignác*, ujvidéki polgártársunk, volt sütőmester, *Mandl József* pékmester édesatyja meghalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Jól tehit az ujvidéki vetés. A vár hivatalos vetésjelentés ugyan elmaradt, de gabonakereskedelem mégis tájékozva van a mezőgazdasági helyzetről. A beérkezett magánjelentések alapján konstataható, hogy az ujvidéki és környékbeli földeken az áttelelés kedvező volt, a vetést elegendő hótakaró védte a fagy ellen és most, hogy a hótakaró leolvadt, a vetések mindenütt jól keltek ki. Ha az időjárás kedvezően alakul, akkor a tavaszi munkálatok eredménye elé nagy reménysekkel nézhetünk már azért is, mert a mezőgazdasági munkára az idén a kormány nagy gondot fordít.

Egészségügyi jelentés a március 15-től március 21-ig terjedő hétről. Bejelentett e héten 1 difteria, 4 nyakszirtmervedés és 3 polgári himlő megbetegedés (*Petőfi u. 64, Borz u. 16, Kamendin szálláson*). A főkapitányság újból plakáton figyelmeztette a város közönségét az újraoltás szükségességére; e célra a tisztiorvosok a régi gimnáziumban levő hivatalukban a délutáni hivatalos óra (4—5) alatt a közönség rendelkezésére állanak. Egyben intézkedés történt, hogy az idén az újszülöttek általános beoltása a rendesnél korábban történjen meg. Hasi gyanú meztettedésünk 3 hét óta nem volt, ellenben kiütéses tifusz gyanújával megfigyelés alá helyeztetett 5 katoná, az egyik a közközhízi járványbarakkból.

Kéménytűz. Kedd reggel 8 órakor a II. *Pálóczi Ferenc* és *Alkotmány-utcák sarkán* levő és dr. *Lusztig Nándor* tulajdonát képező ház kéménye kigyulladt. A tüzoltóság és a házbeliek hamarosan eloltották a tüzet, mielőtt az elharapódzhatott volna.

Öngyilkos gépész. *Farkas Mihály* gépész, aki *Bauer Gyula* jéggyárában volt alkalmazva, hosszabb idő óta légszísi nehézségekkel küzdött és igen gyakran fuldokolási rohamok fogták el. Szombaton este újból erőt vett rajta betegsége és ilyen szinte önkívületi állapotában a szerencsétlen beteg ember felkapta az asztalán volt konyhakését és markolatig döfte a saját szívébe. Amig az elhívott orvos a helyszínére érkezett, *Farkas Mihály* már halott volt. Nagy családjára siratja a beteg családfelelőseink szomorú végétét.

A tréncocsi halála. *Kann Ferenc*, valószínűleg valahonnan Csehországból vetette ide a sorsa, a hol mint a prágai 8. gy. e. tartalékos tréncocsi minőségben szolgált hazáját. *Rem-*

zsák Lajos az 52. gy. e. portyázó örkülönitményének egyik örveztője a Ferenc csatánál tégnapelőtt egy férőhullát fogott ki, amely már oszlásnak indult. A nála talált iratokból, katonakönyvből kétségeltlenül meg lehetett állapítani, hogy azonos a könyv tulajdonosával: *Kann Ferenc*, tréncocssal, akit orvosi vélemény szerint szívvelhűdés ért és így fordult be a partról a csatánába, ahonnan most kihalászták. 190 korona készpénzt, órát, láncot, gyűrűt találtak nála, a mi ugyan csak kizárja, hogy büntény fogorna fenn. A megejtett boncolás a rendőrorvos véleményét igazolta.

Hősi halál. *Kramer Rezső* ujvidéki földink, a jónévi szegedi Kramer testvérek gyárcég beltagja, aki mint a 32. gy. e. tartalékos főhadnagya és a 10-ik századparancsnoka az oroszok elleni háborúban vitézül küzdött, f. hó 7-én Lubne mellett Galiciában gránáttól találya 28 éves korában hősi halált halt. A megdicsőült emlékéét kegyelettel őrizi apja *Kramer Nándor* lisztkereskedő és özvegye szül. *Fuchs Zsófia*, néh. *Fuchs Károly* ujvidéki kereskedő leánya. Az elhalt fivére volt *Kramer Gyula* 6. cs. és kir. gy. e. főhadnagynak, a helybeli 6-ik gy. e. belő hadkiegészítő parancsnokság vezetője. Lelki üdvéért március 18-án tartották Ujvidék a gyászistentiszteletet.

Szerkesztő és kiadóhivatal:
Buza-tér 5. szám.

Hat ujvidéki fiu

volt a przemysli vár védőseregében, akik többi hős bajtársaikkal együtt hónapokig ad dacoltak a hatalmas számban, a tulerőben levő muszkákkal, miglen a védősereg hibáján, hősiességén és halálmegvető rettenthetetlen bátorságán kívül eső okból, — miután a felhalmozott örfiai mennyiségű élelmiszer elogyott, — a világ leghatalmasabb vára önmagát kivégezte, a hősiesség mintaképei: a védősereg bámulatraméltó harcosai mielőtt a várat az ellenség kezére juttatták volna, megsemmisítettek mindent, erődítményeket, páncéltornyokat, őriástorku ágyukat, Marconigráfokat, levegőbe röpitették az összes hidakat, puskaporostornyokat, aknákat, mrdnen hadiszert, amit az ellenség *ellentünk* használhatna fel és amikor borzalmas munkájukat elvégezték, a drótnélküli táviró sercegő szikrái hírül hozták a külvilágnak a vár hős védőseregének utolsó üzenetét, hogy kénytelenek a várat élelmiszerhiány folytán az ellenség kezébe juttatni. Przemysl elesett, de ez minden jelentősége mellett korán sem jelenti a háboru sorsának rosszrafordultát. A vár megtette a köteletségét, hónapokig tartotta vissza a fehér cár beláthatatlan, a földből kinőtt seregeit. Es e példátlan hősiességteljesítésért hála fejében járó babérokoszoruból egyegy babérlevél megilletti azt a hat derék ujvidéki hős harcot,

akik a utolsó percekig bátran és lelkesen harcoltak Przemysl várért, éheztek a gyomruk, csak hogy pár órával kitöljék a hónapok óta már kétségtelen sorsot, amelyet megakadályozni nem volt már mód.

Az a hat derék ujvideki fiu pedig megérdemli, hogy a nevüket hálával, csodálattal, hódolattal írjuk ki, tanulja meg mindenki, hősök nevei, akik belekerültek a világtörténelembe.

Az apák tanítsák meg gyermekeiket a hat hős nevére:

Almosino Rezső, Debelyácsi Demeter, Kovacevits Szvetozár, Löwinger Károly, Mainzski Miklós és Siklován István.

Ma már talán utban vannak egyik-másik orosz város felé, ahova hadifogságba kerülnek, meg lehet, hogy ez újabb szenvedéseket jelent számukra, de vigyék magukkal a szeretet sugarain küldött üzenetünket: Meghajlunk előttük és hozzátartozóikkal együtt imánkba foglaljuk nevüket.

Nádasy vagy Fűredi?

— A szabadkai színtársulatnak is joga van az élethez. —

Amikor a szabadkai színház az elmúlt napokban kigyuladt és porrá égett, talán senkinek sem hitte el, hogy a hamuvá lett színházi épület, a tűz martalékává lett diszletek, a kaschirozott világ egyéb színpadi kellekái annyira bajnak és kellemetlenségnek lesznek az indító okai.

Nádasy József színtársulata hajléktalanná lett és mi sem nehezebb, mint a mai háborus időben, megfelelő más színházi állomást találni és sokkalta nehezebb ez, ha a társulat megélhetési viszonyai, — hisz a magyar színészpálya göröngyös megélhetés volt mindig, — a *nirtelen állomás — változást* teszik szükségessé.

Ujvidek városa szeretettel karolta fel a szomszédos társtörvényhatóság hajléktalanná lett színtársulatának ügyét és a szabadkai színtársulatnak Fűredi társulatának *vendéglátókat*, megelőzőleg néhány napra színjátszási engedélyt adott.

De ez a pár nap is ma holnap letelik és a szabadkai színtársulatra újból rászakad a gond: hova menjenek Ujvidekről?

A szabadkaiak tervét megvilágítja a *Pécsi Napló* március 23-án következő kiadása:

— *A szabadkai színtársulat és Pécs.* Nádasy József, a szabadkai színház igazgatója, hogy várakozóan hajléktalanná lett színtársulatának megélhetését addig is biztosíthassa, amíg bevonulhat nyári állomáshelyeire, szorult helyzetében ahoz a városhoz fordult, melyben igazgatói működését megkezdte, ahonnan érdemes színgazgatói működése kiindult, melynek kontinuitását most másodszer zavarta meg a tűzvész, idő előtt elszojtván őt Szabadkáról, ahol elég jól folyt a vezetése alatt álló konzorcium dolgai. Miután most részben a pécsi színházi vezetőség előkezesége folytán két hetet Ujvideken tölthet, ahol április 2-án a pécsi színtársulat fogja

fölváltani, legegyszerűbb lett volna, ha a pécsi színtársulat tölti itt az áprilist és akkor Nádasyék ezen idő alatt Ujvideken játszhattak volna, hova közel esik Makó, első nyári állomásuk, de a pécsi színtársulat ezen időben jobbnak vélte már Ujvideken játszani, mivel a pécsi jávedelmek már csökkenő tendenciát mutatnak, így az előadásoknak Pécssett való folytatásából anyagi sikert nem várhattak volna. A színtügyi bizottság Nendtvich Andor kir. tan. polgármester elnöklésével ma délután tárgyalta Nádasy kérelmét a színház átengedése iránt és bár az igazgatói megbízott Izsó Miklós élénken ellenzte, hogy Pécsre bebocsásák a szabadkai színtársulatot, a bizottság kizárólag a fenforgó körülményekre való tekintettel és mivel az a városnak áldozatába nem kerül, bizonyos föltételek mellett (mint hogy április végénél tovább nem marad Pécssett, garanciát nyújt ezen elutasás anyagi lehetőségére és megtéríti az esetleges tűzbiztosítási föbbletet) a kérelmet teljesíthetőnek vélte, fölkérte azonban a polgármestert, hívja meg Pécsre Nádasyt, közölje vele az elhangzott aggodalmakat és ha Nádasy teljesítheti a föltételeket, melyek saját anyagi boldogulását is szem előtt tartják, akkor mi sem áll annak utjában, hogy április 2-án Pécssett kezdje meg előadásait, bár sokkal egyszerűbb lenne, ha a pécsi konzorcialis színtársulat májusig maradna Pécssett, Nádasyék pedig Ujvideken, de épen mivel ez a legegyszerűbb megoldás, azért keresték a komplikáltabbat. A szabadkai nagy színtársulatnak valahol el kell helyezkednie, amíg első nyári állomására mehet. —

Ez a fenti híradás is igazolja lapunk más helyén „nagylelkűség” címmel közölt hírnünk igazságát.

Színház.

— Impresziók. —

Négy primadonnával kezdte meg szezonját *Nádasy József* színtársulata: oly bőkezűség, mely béke idején is ismeretlen minálunk, ahol a direktorok csak aratni, de vetni nem szeretnek. A mi jó közönségünk beéri kevesssel, pedig joggal írtathat igényt — intelligenciájánál és pártfogásánál fogva egyaránt — a *primissima* előadásokra.

Négy színházi est emléke volt el feleltünk, de még ma is ott rajzik előttünk *Borbély Lili* alakítása a „Lengyelvér”-ben. Csupa báj és kellem mellett, hogy igaz és őszinte volt. A csömörlésig megunt primadonna-allűrök nem kellett végigszenvedni: *színésznőt* láttunk, aki egyszerű eszközökkel teljesen megfogta a publikumot. Oly keresetlen volt, hogy minden nézőnője meg volt róla győződve, hogy ő is így csinálta volna, ha csak táncolni nem kellene. Mert a a táncait nem csinálja utána senki, még a nézőközönsége sem.

Albert Erzsi a második estén jobban tetszett, mint az első, s

a harmadikon jobban, mint a másodikon. Organumát meg kell szokni, — ez igaz. De ha aztán megszokták, nem lehet egyhamar elfelejteni ezt a nem mindnapos tehetséget. Operettprimadonna létere legjobban drámai erejével lepi meg hallgatóját. A művésztéylem előadott mélabus sanzonjával frappirozta a közönséget, mely sokáig tépelődött: jobb-e mint drámai színész az avagy mint énekesnő? Az igazság az lesz, hogy egyikben jobb, mint a másikban.

Ujj Kálmán az ujvideki közönség részére külön felfedeznünk nem kell. Erős kvalitások lakoznak benne, melyek kiváló színészség teszik. Sokféle szín és sokoldalú tehetség van benne, de akármit is játszik, mindig *uj* anélkül, hogy mindig *Ujj* volna.

A fiatalok közül a legerősebb talentumot *Kombós Vilmos*ban véljük látni. Ambiciozus színészek látszik, aki beszéli, énekelni s táncolni egyaránt tud amellett, hogy komikum és humor szerencsésen vegyül benne. Határozott, bár ki nem forrott tehetség, aki könnyedén táncolja be magát a közönség szívébe.

A színpadon evezet életet látunk. A gépics mozdulatok számúzevek, ami a jó rendezés dicsérete. A kiállítás szokatlanul szép és jó, s amit husz év alatt még nem tudtunk élvezni, ime a színpad végre — valahára ki van világitva.

Nyílt-tér.*

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetlen jó férjem, fivérünk, illetve rokonunk gyászosa elhunyt után szívünk mélyén érzett hálával és hódolatteljes tisztelettel mondunk köszönetet ez uton is Öméltségének máthézi Matkovits Béla főispán urnak a megboldogult iránt ugy ennek életében s utóbb fájdalom betegsége alatt állandóan, valamint a végtisztesség megadásánál is megnyilatkozott rendkívül kegyes jóindulatáért, illetőleg pártatlanul készséges figyelméért és megtisztelő részvétéért.

őzv. Dr. Demetrovits Vladimírné és a gyászoló család.

Profuma Béla alpolgármester urnak, megboldogult férjem, fivérünk, illetve rokonunk végtisztességadásánál mondott szívből eredő, megható bucsu szavaierért, az elhunyt iránt mindvégig tanusított őszinte barátságáért, valamint mindannyiunkkal szemben kifejezett készséges figyelméért ez uton is leghálásabb köszönetünket fejezzük ki.

őzv. Dr. Demetrovits Vladimírné és a gyászoló család.

Payerle Nándor főkapitány urnak, felejthetlen jó férjem, fivérünk, illetve rokonunk végtisztességadásánál tanusított igen készséges és figyelmes szolgálataierért, és részvétéért ez uton is igen hálás köszönetünket nyilvánítk.

őzv. Dr. Demetrovits Vladimírné és a gyászoló család.

Grossinger János törv. hat. biz. tag urnak, drága jó férjem, fivérünk, illetve rokonunk igaz, jó barátjának, a boldogult földi életének utolsó állomásán mondott megható, mélyégesen őszinte, gyönyörű szavaier ez uton is szívünk mélyéből köszönjük.

őzv. Dr. Demetrovits Vladimírné és a gyászoló család.

Felejthetlen jó férjem, fivérünk, illetve rokonunk végtisztességadásánál tanusított őszinte és megható részvétéért szívből mondunk ez uton is hálás köszönetet, Ujvidek szab. kir. város érdemes tanácsának és közönségének, testületek- és intézeteknek, valamint mindazoknak, kik megmérhetlen fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

őzv. Dr. Demetrovits Vladimírné és a gyászoló család.

*Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

7321. szám

kig. 1915.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a cs. és kir. Balkán-haderők területén valamint a petrovaradini várhoz tartozó területen életbe léptetett utazási korlátozásra vonatkozó rendelkezések alapján az illető katonai és polgári hatóságok által kibocsájtott utazási igazolványok meghamisítását vagy az azokkal való bármennemű visszaélést a m. kir. belügyminiszter ur az 1102. eln.1915. számú rendeletével az 1912. 63. t. c. 15. §-a alapján kihágással minősítette és annak büntetését 15 napig terjedhető elzárásban és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetésben állapította meg.

Jvideki lakosok részére a városi rendőrfőkapitány állítja ki a szükséges igazolványokat.

Ujvidek, szab. kir. város tanácsa 1915. évi március hó 19.

Profuma Béla s. k. alpolgármester.

7241. szám.

kig. 1915.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak f. évi március hó 15-én kelt 31002/1915. III. sz. rendelete értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a m. kir. Miniszteriumnak a buza és rozsliszt kimélese tárgyában f. évi február hó 16-án 649/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelete folyó évi március hó 20-án kezdődő hatálylyal életbe lép.

A ki ez ellen vét kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ujvidek szab. kir. város tanácsa, 1915. évi március hó 19-én.

Profuma Béla alpolgármester.

Hirdetési ügynököt alkalmaz a kiadóhivatal.